

Datum besluitraad	: 29 oktober 2019	Datum oordeelraad	: 8 oktober 2019
Agendapunt	: 6.04	Datum B en W	: n.v.t.
Volgnummer	: 19bs00156 19.101	Programma begroting	: 1
Gewijzigd voorstel	:	Taakveld	:
Portefeuillehouder	: M. Delhez		

Adviesnota raad

Vaststellen verbeteringen 'Raad als volksvertegenwoordiger'

Samenvatting

De Werkgroep 'Raad als volksvertegenwoordiger' heeft in de vier bijeenkomsten met college, raad, ambtelijke organisatie en samenspraakregisseurs in totaal 16 verbeteringen uitgewerkt. Dit naar aanleiding van het rapport van de Rekenkamercommissie dat is behandeld in de raadsvergadering van februari 2019. Deze 16 verbeteringen worden ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.

Beslispunten

1. De 16 verbeteringen van de werkgroep 'raad als volksvertegenwoordiger' op het gebied van *Beeldvorming/Sturen aan de voorkant, Communicatie en Samenspraak* vast te stellen, nader uit te werken en gefaseerd te implementeren.

Inleiding

Het voorstel is het slotstuk van het vervolgtraject voor de raad dat is voortgekomen uit de aandachtspunten die genoemd staan in het Rekenkamercommissierapport 'De Veldhovense raad als volksvertegenwoordiger'. In de raadsvergadering op 19 februari jl. heeft de raad de 7 aandachtspunten uit het rapport overgenomen en tevens besloten om "Met een vertegenwoordiging vanuit de raad een vervolgtraject te organiseren waarin in ieder geval de zeven aandachtspunten worden uitgewerkt".

♦ Het Proces

Deze werkgroep vanuit de raad, bestaande uit een raads- of steunfractielid per fractie, besloot tijdens de eerste bijeenkomst op 12 maart om (1) naar aanleiding van een drietal ontwikkelingen, (2) met gebundelde krachten (3) op een drietal thema's verbeteringen uit te diepen die (4) verwerkt worden in een raadsvoorstel die ter besluitvorming in de raadsvergadering van 29 oktober 2019 wordt voorgelegd.

1. Bundeling van ontwikkelingen:

De werkgroep heeft aangegeven om, naast de resultaten uit het rapport van de Rekenkamercommissie 'Veldhovense raad als volksvertegenwoordiger', ook de aanbevelingen uit het rapport 'Democratische Sturing' van Partners & Pröpper uit december 2018, en het doorontwikkelingstraject van de gemeentelijke Samenspraak(regisseurs) te betrekken bij dit vervolgtraject om tot verbeteringen te komen voor de gemeenteraad.

Rapport Rekenkamercommissie

Op 19 februari jl. heeft de raad het raadsbesluit genomen over het rapport van de Rekenkamercommissie inzake de volksvertegenwoordigende rol van de raad. In het rapport werden de volgende aandachtspunten opgesomd:

1. Maak als raad met elkaar afspraken hoe de komende jaren de eigen rol als volksvertegenwoordiger wordt ingevuld en vernieuwd;

2. Expliciteer de rol van de raad, het college en de ambtelijke organisatie in relatie met de zogenaamde 'Samenspraak' processen;
3. Leg bij de start van beleidsprocessen expliciet vast waar ruimte voor de samenleving zit en waar niet;
4. Steek meer energie in de voorkant van het proces van beleidsvorming en besluitvorming;
5. Maak als college duidelijk zichtbaar welke rol de inbreng van inwoners en organisaties heeft gespeeld, ga als raad daarop ook uitdrukkelijk in bij de oordeels- en besluitvorming en koppel de resultaten van de afweging ook uitdrukkelijk terug;
6. Voorkom als raad overmatige politisering en gekissebis;
7. Kom - in het verlengde van voorgaande aandachtspunten - tot afspraken over de toekomstige inzet van instrumenten om de volksvertegenwoordigende rol te versterken;

De raad heeft bovenstaande aandachtspunten overgenomen en besloten om "Met een vertegenwoordiging vanuit de raad een vervolgtraject te organiseren waarin in ieder geval bovengenoemde punten worden uitgewerkt;".

Verslag Aanbevelingen Democratische sturing

Naast het rapport van de RKC, heeft eind 2018 ook de cursus Kaderstelling - onder begeleiding van het bureau Partners & Pröpper - plaatsgevonden met het college, de ambtelijke organisatie en de gemeenteraad. Dit ontwikkeltraject richtte zich zowel op de herijking van het samenspel tussen college en raad, als de ontwikkeling van de ambtelijke organisatie. In hun adviesrapport worden enkele adviezen en aanbevelingen genoemd voor verdere ontwikkeling van de raad als kadersteller.

Doorontwikkeling Samenspraakregisseurs

De gemeente Veldhoven kent sinds het vaststellen van de Kadernota Samenspraak "Vertrouwen, verbinden en loslaten" in 2012 gemeentelijke samenspraakregisseurs die samenspraakprocessen begeleiden en sturen. De afgelopen periode zijn de 12 samenspraakregisseurs bezig geweest met doorontwikkeling en herijking.

2. Bundeling van krachten:

De werkgroep heeft aangegeven dat het belangrijk is om dit traject te vervolgen met ook een vertegenwoordiging vanuit de ambtelijke organisatie en het college van Burgemeester & Wethouders. Derhalve zijn vanaf de tweede bijeenkomst drie collegeleden, inhoudelijk medewerkers en drie gemeentelijke samenspraakregisseurs betrokken bij het vervolgtraject. In totaal 18 personen.

3. Vervolg in drietal thema's

De werkgroep heeft zich, op basis van een analyse van de drie bovengenoemde ontwikkelingen en rapporten, gericht op verbeteringen binnen een drietal thema's:

1. Beeldvorming/Sturen aan de voorkant;
2. Samenspraak;
3. Communicatie.

4. Afronding in oktober 2019 via raadsbesluit

De werkgroep besloot voorafgaand aan de algemene beschouwingen van november 2019 de voorstellen via een raadsvoorstel en -besluit te hebben behandeld en vastgesteld door de gemeenteraad.

In totaal is de werkgroep in vier bijeenkomsten (12 Maart, 9 april, 21 mei en 3 juli) gekomen tot 16 verbeteringen voor de 'raad als volksvertegenwoordiger'. Deze 16 verbeteringen zijn op 31 augustus door de werkgroep aan de gehele gemeenteraad en college van Burgemeester & Wethouders gepresenteerd.

◆ De inhoud

De volgende 16 verbeteringen worden aan de raad ter besluitvorming voorgelegd:

1. Meer diversiteit in locatie van vergaderen bij beeldvormende raadsvergaderingen;
2. Rol burgers vergroten in de beeldvorming onder meer door spreekrecht bij beeldvormende raadsavonden;
3. Beeldvormende raadsvergaderingen voorbereiden en organiseren met raad en ambtelijke organisatie;
4. De raad neemt aan de voorkant het initiatief en benoemt drie tot vijf belangrijke thema's in de begroting, waaraan (eventueel) samenspraakprocessen worden gekoppeld;
5. Belangrijke thema's in een 'nieuw type' bijeenkomst uitdiepen en organiseren buiten de huidige B-O-B-structuur om, waarin de raad kaders in een vroeg stadium kan meegeven;
6. De (lange termijn) raadsplanning structureel bespreken en volgen in de fractie;
7. Communicatie aan de voorkant van het proces om verwachtingen voor de raad, college en inwoners te verduidelijken;
8. Per proces expliciet bepalen door raad of college of totstandkoming van beleid wel of niet in samenspraak gaat en over de uitkomst communiceren;
9. Inhoudelijke terugkoppeling aan alle deelnemers van samenspraaktrajecten en bedanken voor deelname;
10. Processtap binnen ambtelijke organisatie toevoegen aan bestuurlijke procedure, namelijk wel of geen samenspraak;
11. Raad heeft altijd het laatste woord en dient niet gehouden te zijn aan uitsluitend toetsing aan procesmatige kaders. Uitkomsten van een samenspraaktraject zijn zwaarwegend, maar niet allesbepalend;
12. Via tijdlijn (op website en krant) inzichtelijk maken in welke fase van de beleidsvorming een onderwerp zit;
13. Meer nadruk op de genodigden in samenspraaktraject. Niet alleen mensen die tegen zijn, maar ook de ambassadeurs of de 'stille meerderheid';
14. In de adviesnota communiceren over het doorlopen (samenspraak-) traject, de resultaten ervan, en welke afwegingen er zijn gemaakt en waarom er niet voor bepaalde alternatieven is gekozen. Hierover als raad als geheel communiceren;
15. Uitleg aan inwoners geven over wat 'politiek' is;
16. Dialoog in de wijk (raad in gesprek met bewoners), eventueel gecombineerd met of in de vorm van een wijkshow.

Een nadere uitwerking van en toelichting op de verbeteringen zijn opgenomen in de bijlage.

Relevante (wettelijke) beleidskaders

- ◆ Reglement van orde van de raad 2018
- ◆ Gemeentewet
- ◆ Adviesnota 'Herziening werkwijze raad 2013' (12.156), vastgesteld op 18 december 2012
- ◆ Kadernota Samenspraak "Vertrouwen, verbinden en loslaten" (12.083), vastgesteld op 25 september 2012
- ◆ Praktijkprogramma Samenspraak (13.046), en raadsbesluit 13.047, vastgesteld op 24 september 2013
- ◆ Rapport Rekenkamercommissie 'Veldhovense raad als volksvertegenwoordiger', vastgesteld op 19 februari 2019
- ◆ Verslag Democratische Sturing van Partners+Pröpper uit december 2018

Beoogd effect

De rol van de raad als volksvertegenwoordiger te versterken en krachtiger invulling te geven.

Argumenten

1.1 De verbeteringen zijn in gezamenlijkheid en in een zorgvuldig doorlopen proces tot stand gekomen.

In samenwerking met een vertegenwoordiging vanuit alle raadsfracties, het college van B&W en de ambtelijke organisatie heeft de werkgroep met in totaal 18 personen (9 raads- en steunfractieleden, 3 wethouders, 5 ambtelijk medewerkers) samen een zestiental verbeteringen uitgewerkt die betrekking hebben op de thema's *Beeldvorming/Sturen aan de voorkant, Communicatie en Samenspraak.*

1.2 De verbeteringen kunnen rekenen op draagvlak.

In totaal heeft de werkgroep in een viertal bijeenkomsten projectmatig gewerkt aan de totstandkoming van verbeteringen. De verbeteringen zijn individueel terug te voeren op een aandachtspunt uit het rapport van de RKC, zijn een oplossing voor een benoemd probleem, en zijn het resultaat van een afweging van pro's en contra's. De verbeteringen worden gedragen door alle 18 personen uit de werkgroep. De verbeteringen konden op 31 augustus 2019 eveneens rekenen op steun van de raads-, steunfractie- en collegeleden aan wie de verbeteringen werden gepresenteerd. Enkele opmerkingen en aanvullingen die hieruit voortkwamen worden meegenomen bij de uitvoering van de verbeteringen.

1.3 De verbeteringen dragen bij aan de doorontwikkeling en positionering van de gemeenteraad.

In het rapport van de griffie dat is opgeleverd op 21 december 2016, wordt reeds de gewenste situatie door de raad uitgesproken om een 'meer externe gerichtheid' (meer contact met de samenleving) en 'meer sturing aan de voorkant' (meer krachtige rol van de gemeenteraad) te realiseren. Ook het rapport van de rekenkamercommissie sluit hier op aan. Dit vervolgtraject geeft nader invulling aan deze wens en de verbeteringen dragen bij aan deze versterkte positionering van de gemeenteraad.

1.4 De zichtbaarheid en betrokkenheid van de raad voor de samenleving wordt vergroot, en daarmee de rol van de raad als volksvertegenwoordiger versterkt.

De verbeteringen dragen bij aan een grotere betrokkenheid van burgers bij de politiek, en de betrokkenheid met burgers door de politiek, doordat diverse verbeteringen er concreet toe bijdragen dat het contact tussen burgers en de gemeenteraad wordt geïntensiveerd en dat de communicatie vanuit de raad naar de samenleving wordt versterkt. De gemeenteraad heeft eerder aangegeven zich meer extern te willen richten. Diverse verbeteringen dragen er aan bij dat de gemeenteraad zich zowel fysiek, als in communicatie en beleid zich meer en dichter tot de inwoners van Veldhoven begeeft, bijvoorbeeld door beeldvormende raadsavonden op locatie te organiseren en spreekrecht voor burgers ook bij beeldvormende raadsavonden mogelijk te maken.

Kanttekeningen en risico's

1.1 De verbeteringen vragen om handelen van de raad, het college en de ambtelijke organisatie.

De verbeteringen hebben als primaire doel om de 'raad als volksvertegenwoordiger' beter te positioneren. De verbeteringen hebben in de uitwerking ook effect op de inzet en het handelen van de ambtelijke organisatie en college. Doordat er veel mensen bij

de uitvoering van de verbeteringen betrokken zijn, is de kans op een succesvolle implementatie ook van meer mensen afhankelijk.

1.2 De uitwerking en implementatie van de verbeteringen zijn nog niet uitgewerkt. De verbeteringen komen voort uit het traject dat gevolgd is. De verbeteringen zijn het vertrekpunt van waaruit nadere uitvoering en invulling zal volgen. De verbeteringen worden door alle betrokken partijen als realistisch en realiseerbaar geacht, maar zijn nog niet in detail uitgewerkt, waardoor nog niet alles duidelijk is.

Financiën

Naar verwachting passen de verbeteringen en de uitvoering ervan binnen de begroting. Het wordt mogelijk geacht om de verbeteringen binnen de huidige bezetting uit te voeren. Wel zal hiertoe de vacature die er bij de griffie is voor 0,4 fte met betrekking tot raadscommunicatie ingevuld moeten worden.

Communicatie en samenspraak

Het raadsvoorstel is in samenspraak met de ambtelijke organisatie, college en de raad tot stand gekomen.

Uitvoering / planning

De volgende verbeteringen kunnen na vaststelling direct worden geïmplementeerd: Verbetering 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 13, 14 en 16.

De overige verbeteringen (1, 2, 7, 11, 12, 15) worden vanaf 2020 nader uitgewerkt en gefaseerd geïmplementeerd.

Een evaluatie wordt georganiseerd in de tweede helft van 2021.

Bijlagen

1. Adviesnota 'Herziening werkwijze raad 2013' (12.156), vastgesteld op 18 december 2012;
2. Kadernota Samenspraak "Vertrouwen, verbinden en loslaten" (12.083), vastgesteld op 25 september 2012;
3. Praktijkprogramma Samenspraak (13.046), en raadsbesluit 13.047, vastgesteld op 24 september 2013;
4. Griffie Veldhoven – Rapport 'Werkwijze en positionering gemeenteraad Veldhoven' (21 december 2016);
5. Voorstel werkgroep Raadscommunicatie/Levendigheid raadsvergaderingen (9 oktober 2017);
6. Verslag en advies 'Democratische Sturing' door Partners+Pröpper (december 2018);
7. Rapport Rekenkamercommissie 'Veldhovense raad als volksvertegenwoordiger', vastgesteld op 19 februari 2019;
8. Werkgroep Raad als volksvertegenwoordiger – Toelichting 16 verbeteringen (31 augustus 2019).

Resultaat van de behandeling in de oordeelsvormende raad

De oordeelsraad adviseert dit agendapunt ongewijzigd als **hamerstuk** te agenderen voor de besluitvormende raadsvergadering op 29 oktober 2019.

Alle fracties ondersteunen de verbeteringen en het proces dat is gevolgd tot dit raadsvoorstel.

De volgende aanvullende opmerkingen worden geplaatst:

GBV verzoekt het verslag van de slotbijeenkomst op 31 augustus als bijlage toe te voegen aan het agendapunt.

CDA en D66 vragen zich af of het direct implementeren van verbetering 16 mogelijk is.

SV ziet graag bij agendapunt 2 meer interactie met burgers, dan alleen het spreekrecht. SV verwacht hogere financiële gevolgen bij met name verbetering 1.

VSA en D66 geven aan dat verbetering 5 mogelijk ook past in een beeldvormende raadsavond.

D66 had graag gezien dat burgers ook kunnen inspreken over niet-geagendeerde onderwerpen.

BPV roept op tot implementatie in deze raadsperiode.

POHO geeft aan dat dit een stuk is van de raad. Het is aan de raad om eventuele wijzigingen zelf door te voeren. POHO stelt een reflectie voor van de raad en de implementatie van de verbeteringen aan het einde van de bestuursperiode.

Reactie n.a.v. behandeling in de oordeelsvormende raad

Het verslag van de slotbijeenkomst van de werkgroep 'raad als volksvertegenwoordiger' die de raad en college de verbeteringen presenteert op 31 augustus, wordt als bijlage aan het agendapunt toegevoegd.

De overige opmerkingen worden meegenomen in de verdere uitwerking en implementatie van de verbeteringen.

G.M.W.M. Wasser
Griffier

M.J.A. Delhez
burgemeester